

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**DAVLAT MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG
KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN
MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARI DIREKTOR
O‘RINBOSARLARI MALAKA SINOV TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

**DAVLAT MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG
KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O'TKAZISH UCHUN
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI DIREKTOR
O'RINBOSARLARI MALAKA SINOV TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Ushbu spetsifikatsiya maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktor o'rinbosarlarini attestatsiyadan o'tkazish malaka sinovida foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezonini va o'tkazilish tartibiga qo'yilgan talablarni aks ettiradi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholash maqsadi – talabgor maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktor o'rinbosarlarining nazariy bilimlari, amaliy ko'nikma va qobiliyatlarini kompleks baholash.

Ushbu baholash natijalari asosida pedagog kadrlar attestatsiyasida qabul qilinadigan qarorlar asosli bo'lishini ta'minlash maqsadida baholashning barcha bosqichlarida validlik, ishonchlik, adolat va shaffoflik tamoyillariga rioya qilinishi ta'minlanadi.

II. Me'yoriy asoslar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida” 2023-yil 26-maydagi PF-79-son farmoni.

2. Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentyabrdagi “Maktabgacha, umumiy o'rta, o'rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o'tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi 572-son qarori.

3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 29-dekabrda “Maktabgacha, umumiy o'rta, o'rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o'tkazish tartibi takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Maktabgacha, umumiy o'rta, o'rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o'tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida” 2021-yil 17-sentyabrdagi 572-son qaroriga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish haqida”gi 692-son qarori.

III. Baholash qamrovi

Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor o'rinbosari mutaxassislik fanidan 35 ta, kasb standartlaridan 5 ta, pedagogik mahoratdan 10 ta, jami 50 ta test topshirig'i

taqdim etiladi va umumiy test topshirig'ini bajarish uchun o'rta hisobda 90 daqiqa vaqt berilgan. Bunda yopiq test topshiriqlaridan (*yagona to'g'ri javobni talab qiladigan test topshiriqlari, moslashtirishni talab qiladigan test topshiriqlari va ketma-ketlikni talab qiladigan test topshiriqlari*) foydalaniladi. Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalar bo'yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalari bo'yicha taqsimoti

1-jadval

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
1. Maktabgacha pedagogika asoslari (1-7-savollar)		
Maktabgacha pedagogika va bola rivoji	-Pedagogika fani doirasida zarur bo'lgan kategoriyalar, tushunchalar, yondashuvlar va metodlarni amalda qo'llash; -bolaning yosh va individual rivojlanish xususiyatlari farqlay olish; -shaxsni shakllantiruvchi omillarni tushunish; -o'yin – yetakchi faoliyat sifatida (o'yin muhiti, o'yin turlari) afzalliklarini bilish; -axloqiy, aqliy, jismoniy, iqtisodiy, huquqiy, ekologik, mehnat va estetik tarbiya turlarini amaliyotda qo'llash; -kun tartibini to'g'ri tashkil etishni bilish; -“Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida”gi qonun talablarini bilish va amaliy faoliyatda tatbiq etish.	7
2. Ta'lim-tarbiyaviy jarayon metodikasi (8-35-savollar)		
Ta'lim-tarbiyaviy jarayon metodikasi va metodik rahbarlik	-tarbiyaviy jarayonni rejalashtirish, tahlil qilish; -tarbiyachi faoliyatini metodik tahlil qilish; -musiqa rahbari, jismoniy tarbiya yo'riqchisi, defektolog, til o'qituvchisi faoliyatlilarini to'g'ri tashkil etish; -maktabgacha ta'lim va tarbiyaning muqobil shakllari faoliyatini shakllantirish; -ota-onalar bilan pedagogik hamkorlikni bilish; -metodik maslahat va ko'rsatma berish texnologiyalarini tushunishi.	6
Maktabgacha ta'limga oid normativ-huquqiy asoslar va tizim	-“Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida”gi qonun talablarini bilish va amaliy faoliyatda tatbiq etish; -Maktabgacha ta'lim Davlat standartini amaliyotda	8

talablari	<i>qo'llay olish,</i> -Takomillashtirilgan "Ilk qadam" dasturining mazmuniy yondashuvi tahlil qilish; -bolaga nisbatan zo'ravonlikning oldini olish; -bola hayoti va sog'lig'ini muhofaza qilishni tashkil etish; -maktabgacha ta'lim tashkilotida kuzatuv kengashi faoliyatini to'g'ri yo'lga qo'yish; -Maktabgacha ta'lim tizimida ekologik ta'limni takomillashtirish; -Ta'lim olishda alohida ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun ta'lim va tarbiya jarayoni to'g'ri tashkil etish.	
Boshqaruv, pedagogik mahorat va innovatsion faoliyat	-Pedagogik kasbiy kompetentligi va mahoratni amaliyotga joriy etish; -maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagogining kasbiy standarti; -pedagogik kengash va seminarlar, turli tadbirlarni tashkil etish; -kasbiy faoliyatni samarali olib borish, tarbiyaviy jarayonni boshqarish, metodik yordam ko'rsatish, tahlil qilish; -ta'lim tarbiya jarayoniga ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalarni joriy etish; -pedagog xodimlarning uzluksiz kasbiy rivojlanish; -pedagog xodimlarning malaka oshirish tadbirlarini tashkil etish.	7
Rejalashtirish, hujjatchilik, monitoring va ta'lim sifati	-maktabgacha ta'lim tashkiloti yillik ish rejasini tuzish va uning ijrosini ta'minlash; -pedagoglarning ish hujjatlarini yuritish tartibini bilish; -pedagogik jarayonlarni nazorat qilish; -yillik hisobotlarni tayyorlash; -bola rivojlanish kuzatish va kuzatuv xaritalarini yuritish; -maktabgacha ta'lim tashkilotida rivojlantiruvchi muhit va guruhlarda rivojlanish markazlari to'g'ri tashkil etish; -pedagogik muhitni baholash va takomillashtirish bo'yicha takliflar bera olish.	7

Kasb standartlari va pedagogik mahoratdan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalari bo'yicha taqsimoti

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Test soni
I. PEDAGOGIK MAHORAT		10 ta
1.1. Pedagogik- psixologik kompetensiyalar	– pedagogika, didaktika, tarbiya va yosh psixologiyasining asoslarini bilish va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – pedagogik etika, nutq, texnika, ijodkorlik, pedagogik odob, bilimdonlik/kompetentlik, kasbiy faoliyatda zarur pedagogik qobiliyatlar, muloqot madaniyati, takt/nazokat, kreativlik, refleksiya va kasbiy o‘shish asoslarini bilishi va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – pedagogik jarayonni loyihalash (shart-sharoit, texnologiya, o‘zaro munosabatlar) mazmunini, model–loyiha–amaliyot ketma-ketligini, innovatsion texnologiyalarni joriy etish mantig‘i va bosqichlarini, ta’lim muhitini loyihalashning tayanch shartlari hamda pedagogik dizayn turlarini bilishi va vaziyatlarda qo‘llay olishi	4
1.2. Bolalar rivojlanishini qo‘llab- quvvatlash	– “Ilk qadam” dasturining maqsad va tamoyillarini, 0–7 yosh davrida bolaning rivojlanish bosqichlari hamda yosh xususiyatlarini, bolaga yo‘naltirilgan va differensial yondashuv hamda o‘yin asosida o‘qitish mantig‘ini, shuningdek oraliq/yakuniy kuzatishning maqsadi va tamoyillarini hamda “rivojlanish xaritasi”ning vazifasini bilish; – bola rivojlanish dinamikasini baholay olish, rivojlantirish maqsadlarini aniq belgilash va yondashuvlarni vaziyatlarda qo‘llay olish	3
1.3. Metodik texnologik savodxonlik va	– maktabgacha ta’limda pedagogik faoliyatni loyihalashtirish asoslarini, innovatsion pedagogik texnologiya (loyihaga asoslangan ta’lim, muammoli ta’lim, hamkorlikdagi ta’lim, shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, interfaol ta’lim, differensial ta’lim, syujet-rolli o‘yinlar, inklyuziv ta’lim, jismoniy faolligini oshirish, tasviriy va dizayn faoliyati, qurilish va konstruksiyalash mashg‘ulotlarini loyihalashtirish va boshqalar)larni bilish va faoliyatga mosini tanlay olish;	3

	– maktabgacha ta’limni loyihalash va tashkil etish bo‘yicha qabul qilingan qarorlarga baho berish va natijalarini tahlil qilib asosli mulohaza qila olishi	
II. KASBIY STANDART		5 ta
2.1. Kasbiy standart	– kasbiy standart doirasida umumiy qoidalar, standartning maqsad va vazifalari, pedagogga qo‘yiladigan bilim–ko‘nikma–malaka talablari, uning mehnat vazifalari, baholanadigan ko‘rsatkichlar tizimi hamda yakunlovchi qoidalar mazmunini bilishi, ularni amaliyotda qo‘llay olishi va faoliyati natijalarini tahlil qilib asosli mulohaza qila olishi; – kasbiy standart bo‘yicha talab etiladigan umumiy talablar, zarur bilimlar, ko‘nikmalar va malakalarni quyidagi yo‘nalishlarda egallashi zarur: rivojlantiruvchi ta’lim muhitini tashkil etish, ta’lim-tarbiya jarayonini rejalashtirish va tashkil etish, bolalar rivojlanishini kuzatish, oila bilan hamkorlik qilish hamda uzluksiz kasbiy rivojlanishni bilishi, ularni amaliyotda qo‘llay olishi va faoliyati natijalarini tahlil qilib asosli mulohaza qila olishi.	5

Kognitiv ko‘nikmalar taqsimoti

3-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Test soni
1	Bilish	Fanga doir nazariy ma’lumotlar, atamalar, qoidalar, tushunchalarni eslab qolish, ularning mazmuni, maqsadi va qo‘llanilishini tushunish	8
2	Qo‘llash	Bilim, tushuncha va protseduralarni yangi (notanish) kontekstlarda qo‘llay olish	35
3	Mulohaza qilish	Faktlar, dalillar, fikrlarni taqqoslash, tahlil qilish, taxmin qilish va xulosa(lar) chiqarish	7

IV. Baholash mezonlari

Test topshiruvchining umumiy natijasini (raw score) hisoblash uchun har bir to‘g‘ri javobga 2 ball, noto‘g‘ri javobga 0 ball beriladi. Umumiy 100 ballni tashkil

etadi.

V. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

VI. Inklyuziya va moslashtirish

Alohida ta'limga ehtiyoji bor talabgorlar uchun qo'shimcha 15 % vaqt beriladi. Shuningdek, topshiriqlarning berilish shakli va turi ham ularga mos va qulay shaklda taqdim etiladi.

Ko'rish sohasida imkoniyati cheklangan talabgorlar savollarni o'qib berishi uchun maxsus texnik yordamchi bilan kelishiga ruxsat etiladi, faqat savolning to'g'ri javobini aytishi mumkin emas.

VII. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining qonuni, "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida" 16.12.2019 yil, O'RQ-595-son.

2. O'zbekiston Respublikasining Qonuni, "Bolalarni zo'ravonlikning barcha shakllaridan himoya qilish to'g'risida" 14.11.2024 yil, O'RQ-996-son.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni, "Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2024-yil 30-sentyabr, PF-152-son.

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" 2019-yil 8-may, PQ-4312-son.

5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 27.05.2019 yildagi 434-sonli "O'zbekiston Respublikasida ekologik ta'limni rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori.

6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 22.12.2024 yildagi 867-sonli "Maktabgacha va maktab ta'limi xodimlarining uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish to'g'risida"gi qarori.

7. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 08.07.2025-yildagi 423-

sonli “Maktabgacha ta’lim tashkiloti pedagogining kasbiy standartini tasdiqlash to’g’risida”gi qarori.

8. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 27.05.2019 yildagi 434-sonli “O‘zbekiston Respublikasida Ekologik ta’limni rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to’g’risida”gi qarori.

9. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 22.12.2020 yildagi 802-sonli “Maktabgacha ta’lim-tarbiyaning Davlat Standarti” to’g’risidagi qarori.

10. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi va O‘zbekiston respublikasi sog‘liqni saqlash vazirligining 2018-yil 30-apreldagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalarning hayoti va sog‘lig‘ini muhofaza qilishni tashkil etish tartibi to’g’risida”gi nizom.

11. O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim vazirining 2018-yil 21-noyabrdagi 2-sonli buyrug‘i. Maktabgacha ta’lim tashkilotining kuzatuv kengashi haqidagi namunaviy nizom.

12. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligining 2022-yil 4-fevraldagi Takomillashtirilgan “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi.

13. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirining 2025-yil 16-maydagi “Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi markaziy apparati, hududiy bo‘linmalarining nizomlari hamda vazirlik huzuridagi institutlar, tasarruf tashkilotlari va ta’lim muassasalari xodimlarining lavozim yo‘riqnomalarini tasdiqlash to’g’risida”gi 156-sonli buyruq.

14. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirining 2025-yil 29-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkiloti va pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to’g’risida” 323 – son buyrug‘i.

15. Sh.A.Sadikova. “Maktabgacha pedagogika”. darslik. Tafakkur bo‘stoni nashriyoti. 2013.

16. F.R.Qodirova, Sh.Q.Toshpo‘latova, N.M.Kayumova, M.N.A’zamova. “Maktabgacha pedagogika”. Darslik. Tafakkur bo‘stoni nashriyoti. 2019.

17. Grosheva I.V., Mirziyoyeva Sh.Sh.,Rizayeva X.U., Kuryayeva I.V., Nekrasova Y.A., Shivaldova N.S., Xaziyeva L.Z. “Yer sayyorasi – umumiy uyimiz” Ekologik ta'lim va tarbiya bo'yicha maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun parsial dastur, Toshkent- 2022.

18. Grosheva I.V., Shivaldova N.S., Kuryayeva I.V. “MTM hududida ekologik so‘qmoq tashkil etish”, Toshkent- 2022.

19. Z.S.Qodirova, O.E.Akbarov, F.A.Abdug‘opirova, Sh.Sh.Xojimirzayeva, Sh.B.Jumanova. “Bolalarni sahnalashtirish va ijodiy faoliyatga o‘rgatish”. darslik. Namangan - 2024

20. M.R.Is‘hoqova, M.Z.Fayzullaeva, J.R.Kucharov, N.Q.Azizova, N.M.Sultonova “Maktabgacha yoshdagi bolalarni savodxonlikka o‘rgatish”

VIII. Pedagogik mahorat va kasb standartlari bo'yicha manbalar

1. Alixodjayeva G.S. Инновация в дошкольном образовании. Учебник. – Toshkent, 2024. – С. 284.
2. Muslimov N. va boshq., Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari. O'quv-metodik qo'llanma. – Toshkent, 2024. – 120 b.
3. Qodirova F. va boshq., Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: "Tafakkur" nashriyoti, 2019. - 688 b.
4. Sodiqova Sh.A. va boshq., Maktabgacha ta'limda ta'lim va tarbiya texnologiyalari. O'quv qo'llanma. – Toshkent, 2022.
5. Xalikova U.M., Maktabgacha ta'limda pedagogik jarayonlarni loyihalashtirish metodikasi. O'quv qo'llanma. – Buxoro: "Fan va ta'lim" nashriyoti, 2022. -216 b.
6. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Darslik, – Toshkent: "Bayoz" nashriyoti, 2025. - 504 b.

Eslatma: test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to'g'ridan to'g'ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko'rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko'ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.